

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: I. U., zastoupený JUDr. Martinem Sochořem, advokátem v Praze, Čelakovského sady 1580/4, PSČ 110 00, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2005, čj. OAM-3460/VL-07-04-2004, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 10. 2005, čj. 10 Az 13/2005 – 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.
- IV. Odměna advokáta žalobce JUDr. Martina Sochora se určuje částkou 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 5. 2005 nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákonů č. 2/2002 Sb. a č. 57/2005 Sb. Současně bylo rozhodnuto, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalobce toto rozhodnutí napadl žalobou u Městského soudu v Praze, který žalobu rozsudkem ze dne 12. 10. 2005 zamítl.

Žalobce (stěžovatel) rozsudek napadl kasační stížností; důvody kasační stížnosti přitom uvedl ve dvou podáních (jedno psané ručně, jedno počítačem), která byla Městskému soudu v Praze doručena v jedné zásilce. Stěžovatel v kasační stížnosti psané ručně popsal důvody, proč žádal o azyl. Tvrdil, že patří do skupiny Albánců a muslimů, kterým Makedonie odmítá udělit státní občanství, a to z důvodu, aby se tato skupina nemohla účastnit voleb a ovlivňovat složení parlamentu. Stěžovatel tím, že mu je odpíráno státní občanství, nemá vedle toho, že nemá právo volit, ani právo na vzdělání, práci, sociální zabezpečení a podporu v nezaměstnanosti. Stěžovatel se proto domnívá, že jsou v jeho případě splněny důvody podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství a národnosti. Tato tvrzení stěžovatel pod žádný z důvodů vymezených v soudním řádu správním nepodřadil.

Stěžovatel dále tvrdil, že městský soud rozhodnutí žalovaného v části, v níž se zabýval překážkou vycestování, přezkoumával z jiných důvodů, než které byly uvedeny v žalobě, resp. je nezkompatibilní z hlediska všech žalobních námitek, a že je rozhodnutí městského soudu z tohoto důvodu nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Hlavní žalobní námitka se týkala toho, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, neboť žalovaný argumentoval pouze rozhodnutími Evropského soudu pro lidská práva, aniž by z jeho rozhodnutí bylo zřejmé, jak byl aplikován § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu na konkrétní případ stěžovatele. V žalobě stěžovatel rovněž argumentoval tím, že Evropská úmluva o ochraně lidských práv a rozhodnutí vydaná na jejím základě Evropským soudem pro lidská práva představují pouze minimální standart ochrany a jednotlivé státy mohou zvolit standart vyšší, a v tomto směru odkazoval na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, čj. 6 Azs 50/2003 - 96. Městský soud se přitom omezil pouze na konstatování, že nevyplývaly pochybnosti o tom, jak danou otázku posoudil žalovaný, aniž se vyslovil k tomu, proč dolováváný rozsudek Nejvyššího správního soudu nedopadá na stěžovatele.

Stěžovatel dále namítl nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.). Městský soud se v otázce, zda stěžovateli po návratu do Makedonie, hrozí nelidské nebo ponižující zacházení, ztotožnil s právním názorem žalovaného. Názor žalovaného však stěžovatel považuje za nesprávný, a proto tvrzení městského soudu je důsledkem nesprávného posouzení právní otázky. Názor městského soudu je také nepřijatelný s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, čj. 6 Azs 50/2003 - 96, v němž tento soud konstatoval, že správní orgán musí uvést, v čem spatřuje rozdíl mezi zacházením ve smyslu § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu a

zacházením, kterého se žadatel o azyl po návratu do země původu obává, jinak je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Stěžovatel uváděl, že mu po návratu do Makedonie bude odepráno státní občanství této země a tedy i řada občanských, sociálních a jiných práv. Proč uvedené jednání žalovaný nepovažuje za nelidské a ponižující zacházení, žalovaný v rozhodnutí neuvedl. Stěžovatel také brojil proti závěru žalovaného, že pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv, neboť správní orgán je povinen nebezpečí nelidského a ponižujícího zacházení posuzovat podle § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu a nikoli přímo podle čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Navíc v daném případě nejde o pouhou možnost, ale o velmi pravděpodobnou skutečnost.

Stěžovatel rovněž požádal o odkladný účinek kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku městského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj. tehdy, pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti a návrhu na přiznání odkladného účinku; takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud poté posoudil napadené usnesení městského soudu v rozsahu a v mezích důvodů vymezených přípustnými stížními body a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Námitkou, že v případě stěžovatele jsou splněny důvody podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství a národnosti, se Nejvyšší správní soud nezabýval, protože jde o námitku nepřípustnou, a to s ohledem na ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., dle kterého je kasační stížnost nepřípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl. Stěžovatel sice v žalobě uvedl, že

rozhodnutí žalovaného napadá v celém rozsahu, nicméně v důvodech své žaloby se soustředil výlučně na tvrzené porušení § 47 odst. 3 správního řádu a na porušení § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu. Proti nesprávnému právnímu názoru ohledně aplikace § 12 písm. b) zákona o azylu tedy v žalobě nebrojil. Kasační stížnost je proto v části, v níž stěžovatel přichází s touto námitkou, nepřipustná.

K námitce stěžovatele, že městský soud rozhodnutí žalovaného v části, v níž se zabýval překážkou vycestování, přezkoumával z jiných důvodů, než které byly uvedeny v žalobě, resp. je nezkoumal z hlediska všech žalobních námitek, je v první řadě třeba poznamenat, že jde o námitku tvrdící nepřezkoumatelnost způsobenou nedostatkem důvodů rozhodnutí městského soudu a nikoli o námitku nepřezkoumatelnosti pro nesrozumitelnost, jak říká stěžovatel. Nesprávné podřazení důvodů kasační stížnosti k jednotlivým zákonným ustanovením, či jejich nepodřazení vůbec, však není rozhodující, neboť požadavek na uplatnění některého z důvodů taxativně vypočtených v § 103 odst. 1 s. ř. s. je třeba vykládat v souladu se zásadou, že procesní právní úkon účastníka řízení (zde: kasační stížnost) se posuzuje podle jeho obsahu. K této námitce se pak patří uvést následující:

Podle konstantní judikatury Ústavního soudu (srov. např. nález Ústavního soudu zveřejněný pod č. 34 ve svazku č. 3 Sb. ÚS, nález Ústavního soudu zveřejněný pod č. 85 ve svazku č. 8 Sb. ÚS) je jedním z principů, představujícím součást práva na řádný proces, jakož i pojmu právního státu, povinnost soudů své rozsudky odůvodnit. Ve správním soudnictví nachází tato zásada vyjádření v § 54 odst. 2 s. ř. s. Z odůvodnění pak musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelné, neboť by nedávalo dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces. Tyto ústavněprávní principy nalézají odraz též v judikatuře Nejvyššího správního soudu - č. 689/2006 Sb. NSS: *„Není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá.“*

Nejvyšší správní soud se tedy při hodnocení důvodnosti stěžovatelovy námitek nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu v duchu těchto zásad zaměřil na otázku, zda je z odůvodnění napadeného rozsudku

městského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci žalobce a proč jeho žalobní námitky považuje za liché, mylné nebo vyvrácené.

Z příslušné pasáže rozsudku městského soudu (str. 5) plyne, že městský soud v první řadě vymezil podmínky, které zákon stanoví pro případ, že pro cizince platí překážka vycestování; tj. volně parafrázoval ustanovení § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu. Dále městský soud určil, že překážka vycestování se vztahuje k objektivním hrozbám po případném návratu žadatele o azyl do země původu, z čehož vyvodil, že se hodnotí současná situace v Makedonii. Závěr, že žalovaný o překážce vycestování rozhodl správně, pak městský soud učinil na základě dokumentů, o které žalovaný opřel svůj výrok; i když je nevyjmenoval, jsou zřejmá z rozhodnutí žalovaného a také ze správního spisu, jehož jsou součástí. Dále z rozsudku městského soudu plyne, že hodnotil i skutečnosti, které uvedl sám stěžovatel, tj. fakt, že proti stěžovateli nebylo a není vedeno trestní stíhání, a také fakt, že stěžovateli nebylo uděleno státní občanství z důvodu nesplnění podmínek příslušného makedonského zákona, zejména šlo o podmínku trvalého usazení v zemi po dobu stanovenou zákonem.

Navíc městský soud v rozsudku (str. 3 – 4) konstatuje také to, že neudělení státního občanství v zemi původu není samo o sobě důvodem pro udělení azylu a dodává, že za nelidské či ponižující jednání nelze považovat neudělení občanství pro nesplnění podmínek vyplývajících z požadavku očekávané integrace žadatele do dané společnosti, a to zcela v souladu se zákonnou procedurou platnou v dané zemi.

Výše popsané odůvodnění městského soudu Nejvyšší správní soud považuje z hlediska § 54 odst. 2 s. ř. s. za vyhovující, neboť městský soud se námitkou brojící proti způsobu, jakým se žalovaný vypořádal s překážkou vycestování ve smyslu § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu, zabýval, a z jeho odůvodnění je zřejmé, proč stěžovatelově námitce nedal zapravdu, resp. proč se ztotožnil se závěrem žalovaného. Především je třeba vyzdvihnout úvahu o tom, že neudělení státního občanství stěžovateli v Makedonii nelze považovat za nelidské či ponižující jednání. Tuto úvahu přitom městský soud učinil na základě konkrétních okolností případu, tj. že stěžovateli nebylo státní občanství uděleno především proto, že se v Makedonii po požadovanou dobu nezdržoval.

Nepochybně by bylo možné představit si podrobnější odůvodnění, a to s ohledem na propracovanost žaloby; je také pravdou, že městský soud v odůvodnění svého rozhodnutí výslovně nereagoval na všechny dílčí výtky formulované v žalobě v rámci námitky proti překážce vycestování. V dílčích nedostacích odůvodnění rozhodnutí městského soudu však nelze spatřovat

přímo nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů, protože zejména s ohledem na shora vyzdvihnutou úvahu, s níž se Nejvyšší správní soud po věcné stránce ztotožňuje, je zcela zřejmé, proč se stěžovatele nemůže týkat překážka vycestování ve smyslu § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu. Argumentace městského soudu je pak i logická a vnitřně nerozporná. Proto je stěžovatelova námitka ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nedůvodná.

Pod námitkou, kterou stěžovatel podřadil pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., se pak skrývají dva okruhy problémů. Jednak stěžovatel nesouhlasí s názorem městského soudu, že mu po návratu do Makedonie nehrozí nelidské nebo ponižující zacházení a jednak nesouhlasí s tím, jak žalovaný rozhodnutí v této části zdůvodnil.

Názor na první problém Nejvyšší správní soud již naznačil, když se shora vyjádřil, že se ztotožňuje s tím, že neudělení státního občanství stěžovateli v Makedonii nelze považovat za nelidské či ponižující jednání. Obecně lze konstatovat, že udělení státního občanství je projevem svrchované státní suverenity a je pouze na státu, jak vymezí katalog podmínek, jejichž splnění bude vyžadovat pro udělení státního občanství. Stanoví-li makedonský zákon o občanství jako jednu z podmínek délku legálního pobytu na území Makedonské republiky (dříve 15, nyní 8 let), jde o podmínku běžnou i v jiných právních úpravách. Obdobná podmínka je ostatně známa i z českého zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství [(srov. § 7 odst. 1 písm. a)]. Že státní občanství nebylo stěžovateli uděleno právě pro nesplnění podmínky délky legálního pobytu na území Makedonie, bylo v řízení jednoznačně prokázáno (viz rozhodnutí ze dne 8. 7. 1998); důkazy o tom, že tomu bylo jinak, stěžovatel nepředložil, ač to při pohovoru avizoval. Ve světle těchto úvah tedy obavu stěžovatele z toho, že se situace bude opakovat, tj. že mu nebude opakovaně uděleno státní občanství, nelze rozhodně kvalifikovat jako obavu z nelidského či ponižujícího jednání. I tato námitka je nedůvodná.

Druhou právní otázkou, kterou městský soud údajně posoudil nesprávně, je otázka, zda je rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů; opět jde o odůvodnění výroku o tom, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování. V žalobě k tomu stěžovatel namítal, že odůvodnění žalovaný shrnul do jedné věty, v níže uvedl, že „*po zhodnocení výpovědí žadatele o udělení azylu, posouzení jeho hlavních motivů k odchodu z vlasti a Zprávy USA za rok 2004 a aktuální databáze České tiskové kanceláře nedospěl správní orgán rozhodující ve věci k závěru, že v současnosti v případě návratu do vlasti brozí žadateli mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trest či že je ohrožen v důsledku válečného konfliktu*“. Žalobce v takovém rozhodnutí postrádal uvedení skutečností týkajících se neudělení azylu, které žalovaný zvažoval při zkoumání neexistence překážek vycestování. K tomu

je třeba uvést, že rozhodnutí žalovaného je zapotřebí posuzovat jako celek a nikoli se zaměřit pouze na několik závěrečných odstavců, které se výslovně týkají překážky vycestování. U nich žalovaný skutečně pouze vyjmenoval jednotlivé dokumenty a skutečnosti, které bral při rozhodování v úvahu, a blíže je nerozebíral co do jejich obsahu. Bylo by to nadbytečné, neboť se jim podrobně věnoval v úvodních částech odůvodnění. Jestliže žalobce zemi původu opustil v roce 2001, o jeho žádosti o azyl bylo rozhodováno v polovině roku 2005 a žalovaný podrobně rozebíral vývoj v zemi původu i v roce 2004 a 2005, např. věnoval se změně zákona o občanství snižující limit dlouhodobého pobytu apod., je zřejmé, které skutečnosti je třeba brát za relevantní pro posuzování podmínek udělení azylu a které pro posuzování překážky vycestování. Rozhodnutí žalovaného tak není nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. I tato námitka je tedy nedůvodná.

Z citované části rozhodnutí žalovaného je pak zřejmé, že žalovaný podmínky pro uplatnění překážky vycestování posuzoval podle § 91 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o azylu (je i citováno), a nikoli pouze podle čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Nejvyšší správní soud tedy zhodnotil všechny stížní námitky jako nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly. Při rozhodování o odměně zástupce stěžovatele, advokáta JUDr. Martina Sochora, který byl žalobci ustanoven zástupcem usnesením Městského soudu v Praze ze dne 30. 12. 2005, se soud řídil ustanoveními § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu), ve znění účinném do 31. 8. 2006 a přiznal zástupci stěžovatele 1000 Kč odměnu za jeden úkon právní služby a 75 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 21. února 2007

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu

